

DEN DANSKE SLÆGT REITZELS HERKOMST

AF

OLAF B. KIRSTEIN OG ERIK REITZEL-NIELSEN

I den „Stamtavle over Slægterne Reitzel og Reitzel-Nielsen“, som nu afdøde kontorchef POUL REITZEL udsendte i 1921, oplyses det i forordet, at den danske gren af slægten tidligere ikke kunne føres længere tilbage end til den første bærer af navnet her, handskemagermester BENJAMIN REITZEL den ældre (1726–99), men at det nu var lykkedes, navnlig gennem oplysninger fra Oberrechnungsrat HANS REITZEL i Darmstadt¹, at føre slægten yderligere to generationer tilbage.

Slægten angives herefter at stamme fra den lille by Habitzheim i Hessen², hvor dens først kendte mand, JOHANNES REITZEL (1621–82), var foged³. Blandt hans syv børn i to ægteskaber anføres JOHANN ADAM CHRISTIAN REITZEL (1650⁴–1728)⁵, om hvem det hedder, at han ifølge traditionen som ung løb hjemmefra, lod sig hverve som soldat, men arbejdede sig op gennem rækkerne, således at han ved sin død var østrigsk generalmajor og 6. november 1722⁶ af kejser Carl VI blev adlet med et våben, der beskrives således: I gyldent skjold på grøn jord et egetræ, foran hvilket en med gyldent gevir prydet springende rød hjort løber. På hjelmen en femtakket krone, hvorfra opstår en med fjederprydet læderhætte forsynet jagtfalk⁷. Våbenet skulle således delvis være talende, idet Reizelfalke betyder jagtfalk. Falken vil nu være kendt som bomærke for HANS REITZELS forlag, og den har givet navn til en af dette forlags serier („Falkebøgerne“). Den nævnte generalmajor Reitzel skulle i ægteskab med KUNIGUNDE VON BIERLAU ZU KRATZ (1678–1735) være fader til BENJAMIN REITZEL den ældre, om hvem stamtavlen oplyser, at han ved forældrenes tidlige død kom til en fjern slægtning i Königsberg, men at han som ung mand forlod Tyskland og i 1741 kom her til landet, hvor han, efter at have stået i lære hos en handskemager i Grønnegade i København, selv blev handskemagermester og havde en lille læderfabrik.

Den her refererede „tradition“ genfindes med enkelte ændringer dels i Poul Reitzels (dupliserede) „Stamtavleforsøg over Slægterne Reitzel, von Reitzel og Reitzel-Nielsen“ (1941), dels i værket „Vaabenførende Slægter“ II (1946). 282. I det førstnævnte af disse arbejder er generalmajor Reitzels dødsår ændret til 1738, i det sidste til 1741, og her oplyses nu yderligere, at prins Ludwig Ernst af Braunschweig i sin egenskab af designeret hertug af Kurland skal have givet ham friherrelig værdighed ved patent 25. september 1740. Kilde til disse oplysninger er ikke angivet.

Alle de her gengivne oplysninger om generalmajor Reitzel, hans adelspatent og hans faderskab til Benjamin Reitzel må, efter undersøgelser der i nyere tid er foretaget, siges at være urigtige. Når Poul Reitzel i en kort karakteristik af slægtens medlemmer i forordet til stamtavlen fra 1921 siger, at generalmajor „Christian Reitzels Liv er Eventyret“, så kan dette derfor ganske tiltrædes. Tilknytning til faktiske forhold har de om ham meddelte oplysninger ikke⁸.

For det første har der, så vidt det ved forespørgsler til vedkommende udenlandske arkiver har kunnet erfares, ikke på daværende tidspunkt eksisteret en østrigsk generalmajor af navnet Reitzel⁹. For det andet har det ikke været muligt i østrigske arkiver at finde det omtalte adelspatent¹⁰, hvoraf der kun kendes en (ung) afskrift, og det kan påvises, at det i dette beskrevne våben (dog uden den i stamtavlen omtalte femtakkede krone) ikke kan spores længere tilbage end til 1904 og vistnok først er benyttet af den ovenfor nævnte Hans Reitzel i Darmstadt¹¹. Og endelig for det tredje – og det er væsentligere – er det lykkedes at finde Benjamin Reitzels fader, der ikke var østrigsk generalmajor, men handskemagermester i Stockholm. Det er yderligere lykkedes at opspore Benjamin Reitzels ascendens tilbage i fire generationer indtil omkr. år 1590. Derimod er det hidtil ikke lykkedes at knytte denne gren af slægten, der stammer fra byen Künzelsau i Württemberg, til den tysk-schweiziske slægt Reitzel, der stammer fra Habitzheim i Hessen, og over hvilken der findes en stamtavle i Bernhard Koerners Genealogisches Handbuch bürgerlicher Familien XVI (1910). 497 ff.

Det er nyttigt og nødvendigt at udrydde falske familietraditioner, som, navnlig når de fremtræder i trykte skrifter, oftere godtages mindre kritisk¹². Nedenfor skal derfor gives en oversigt over de seks første slægtled af den slægt Reitzel, der i 1741 kom her til landet. Oversigten bygger på oplysninger indsamlet i danske og udenlandske arkiver.

I sine „Stamtavleforsøg over Slægterne Reitzel, von Reitzel og

Reitzel-Nielsen“ (1941) nævner Poul Reitzel, at slægtens første mand CUNRADUS REIZEL nævnes allerede 1209, at der i 1229 optræder en CONRAD REIZO som ejer af slottet Breuberg i Odenwald¹³, at der i det 13. og 14. århundrede i Homburg vor der Höhe (Hessen) nævnes en række lensmænd af slægten, og at JOHANNES REITZEL i 1521 studerede teologi ved universitetet i Marburg. En lignende fremstilling findes i „Vaabenførende Slægter“ II (1946). 282.

Det er rigtigt, at navnet Reitzel (Reizel, Reissel) i Tyskland forekommer allerede i middelalderen. Den i 1946 afdøde Stadtarchivrat E. G. STEINMETZ har i sit manuskript om slægten Brendels historie¹⁴ nævnt, at der i tiden 1200–1300 „lebten verschiedene Brüder und Vettern nämlich REISSEL . . . Von ihnen stammen mehrere Nebenlinien ab, die aber nach 150 Jahren erloschen. Die Brendel trugen im Wapen einen goldenen Zickzackbalken im roten Feld, auf ihm führten sie als Zier 2 rot und goldene Adlerflügel. Dasselbe Wapen hatten auch die Reissel¹⁵, wie aus den von ihnen benutzten Siegeln hervorgeht. Letztere und andere Tatsachen beweisen ihre Herkunft vom gleichen Mannestamm“¹⁶. I 1209 nævnes en CUNRADUS REIZEL som vidne på et forlig, som biskoppen af Würzburg mæglede mellem Varo von Hagen og klosteret Eberbach. Samme år bliver en KUNRADUS REIZEL nævnt i forbindelse med samme kloster; dokumentet er udstedt *in consilio apud moguntium*, hvorfor den nævnte Konrad Reizel vel har haft besiddelser eller har været bosat ved Mainz¹⁷. 1229 nævnes en CUNRADUS REIZEL – muligvis identisk med den førstnævnte – der havde tiendelen i Nauborn ved Wetzlar¹⁸. 1367–1423 nævnes en REIZEL DE HOENBERG som foged i Frankfurt am Main¹⁹. I årene 1600–1700 skal navnet Reizel hyppigt forekomme i Friedberger Burggericht²⁰. Den 1. marts 1731 blev en GEORG REIZEL (der ikke findes i de eksisterende stamtavler) i Hunsrück pantet ved Ritter Forst von Waldecks brandskatning af Hüpfelsheim; i nærheden skal findes en lokalitet, der hedder „Reizels Kopf“²¹.

Det er imidlertid yderst tvivlsomt, om der er nogen slægtskabsforbindelse mellem disse bærere af navnet Reizel og de nulevende af samme navn. På navneligheden alene kan selvfølgelig intet støttes, og det er endda muligt, at navnet Reitzel i ældre tid ikke er brugt som et slægtsnavn, men som et fornavn. Det er således oplyst, at flere af de i det 13. århundrede nævnte Reissel undertiden kaldte sig: Reissel von Hoenberg. Her er det vel det sidste navn, der iøvrigt er navnet på borgen i Homburg vor der Höhe, der er slægtsnavnet, mens Reissel er fornavn²².

Om navnets etymologi er indhentet oplysninger hos filologen, professor ved universitetet i Bonn, dr. phil. & h. c. ADOLF BACH, der som bekendt har udgivet det 5 bind store værk „Deutsche Namcnkunde“ (Heidelberg 1952–56), og hvis moder er født Reitzel²³. Professor Bach har meddelt²⁴, at navnet på det ovenfor omtalte dckument fra 1209, hvor det staves *Reizel* [med ⁺ei], kunne tænkes afledet af middelhøjtysk *reizel*, *reizzel*, der betyder lokkemad. Navnet kunne da muligt tage sigte på en mand, der under en eller anden form var beskæftiget med jagt. Går man derimod ud fra en ældre form *rissel*, kan navnet være afledet af et fornavn, formodentlig enten Richard eller Heinrich, hvoraf der ved et suffiks er udviklet en diminutivform. Sådanne diminutivformer („Koseformen“) kan dannes såvel efter fornavnets første som efter dets andet led, her altså efter stavelsen *rich*²⁵.

Er navnet, som det foreligger i de ældre kilder, en afledning af et almindeligt fornavn, kan selvsagt ingen slægtskabsforbindelse påberåbes mellem de forskellige bærere af navnet. Men selv i tilfælde af, at det er et efternavn (slægtsnavn), kan en sådan forbindelse heller ikke hævdes på grund af navneligheden alene, idet navnet må henregnes til gruppen professionsnavne – som f. eks. Møller, Fischer, Schmidt, Fabricius, Kaufman, Richter, Vogt, Schäfer, Schumacher og talrige andre – der kan opstå uafhængigt af hinanden på samme tid flere steder i landene.

På det foreliggende grundlag kan man altså ikke, således som Poul Reitzel har gjort det, gå ud fra, at alle af navnet Reizel, Reissel eller Reitzel tilhører én og samme slægt. Det synes endda at ligge nærmere at antage, at det ikke er den samme slægt, bl. a. fordi de bærere af navnet, der i det 13. og 14. århundrede levede i Homburg vor der Höhe, havde et slægtsvåben, der ikke har kunnet påvises at være anvendt af andre – senere – bærere af navnet. Den herimod stridende oplysning i „Vaabenførende Slægter“ II. 282 er ikke korrekt og kan kun bero på en gisning.

Nedenfor skal meddeles de seks første slægtled af den slægt Reitzel, der nu er bosat i Danmark og Norge. Sidelinjer er ikke eftersøgt, kun den direkte ascendens; den her bragte stamtavle er således langt fra fuldstændig.

Første Slægtled

1. MARTIN REIZELE kaldet Stöberer²⁶, * omkr. 1593, † 1640, begr. 6. aug. s. å. i Künzelsau i Württemberg, 47 år gl. Borger og „Seckler“, ♂: pung- og taskemager²⁷ i Künzelsau.
~ MARGARETHA LANG, * omkr. 1598, † 1671, begr. 21. sept. s. å. i Künzelsau som enke, 73 år gl.
Syv børn: Andet Slægtled (nr. 2-8).

Andet Slægtled

Martin Reizeles og Margaretha Langs børn (se nr. 1)

2. a. JÖRG REIZELE * omkr. 1620, † 1672, begr. 7. sept. s. å. i Künzelsau, 52 år gl.
~ 7. nov. 1643 i Künzelsau MARGARETHA EURICH, datter af Jörg Eurich i Künzelsau.
Eventuel descendens ikke eftersøgt.
3. b. SØN * omkr. 1622, † 1634, begr. 9. nov. s. å. i Künzelsau, 12 år gl. Fornavn kendes ikke.
4. c. MICHEL REIZELE * 1624, dbt. 29. okt. s. å. i Künzelsau, † 1634, begr. 20. okt. s. å. sst.
5. d. APOLLONIA REIZELE * 1627, dbt. 8. dec. s. å. i Künzelsau, † 1700, begr. 12. nov. s. å. sst.
~ 29. aug. 1648 sst. HANS EGNER, skomager i Künzelsau, søn af Hans Egner sst.
6. e. ANDREAS REIZELE * 1630, dbt. 18. dec. s. å. i Künzelsau, † 1682, begr. 8. juni s. å., 51½ år gl. mindre end 11 dage. Borger og pung- og taskemager i Künzelsau.
~ 7. sept. 1652 sst. BARBARA SPANGENBERGER * 1628, dbt. 14. dec. s. å. i Künzelsau, † 24. jan. 1702 sst. som enke, 73 år 5 uger gl., datter af borger og sadelmager i Künzelsau Hans Spangenberg²⁸ kaldet Stöberer (* omkr. 1606, begr. 28. okt. 1657) og hustru Margaretha Sallmann²⁹ (* omkr. maj 1605, begr. 28. sept. 1687). Hun ~ 2° 3. nov. 1685 sst. ANDREAS BÖHM * 1628, dbt. 29. juli s. å. sst., † 1678, begr. 24. maj s. å. sst., borger og hvidgarver sst., søn af hvidgarver Leonhard Böhm og hustru Barbara Friedrich (han ~ 1° 26. jan. 1647 sst. VERONIKA SALLMANN, datter af slagter og gæstgiver i Künzelsau Michael Sallmann (begr. 21. maj 1633) og hustru Barbara Müller).
Tre børn: Tredie slægtled (nr. 9-11).

7. f. SAMUEL REIZELE * 1634, dbt. 20. juni s. å. i Künzelsau, † 1721, begr. 28. april s. å. sst. Skomager sst.
 ~ 1° 8. aug. 1664 sst. ANNA SEYFRIED, datter af Joachim Seyfried i Künzelsau († før 1646) (hun ~ 1° 28. april 1646 sst. HANS ADAM MOSER, enkemand, rytter i Stetten).
 ~ 2° 29. aug. 1676 sst. ANNA MARIA WOLF, datter af skomager i Künzelsau Johann Wolf.
 Eventuel descendens ikke eftersøgt.
8. g. RUFINA MARGARETHA REIZELE * 1637, dbt. 4. juli s. å. i Künzelsau, † 17. dec. 1692 sst.
 ~ 10. febr. 1663 sst. HANS LEONHARD KATZ, sadelmager sst., søn af sadelmager sst. Jacob Katz.

Tredje Slægtled

Andreas Reizeles og Barbara Spangenbergers børn (se nr. 6)

9. a. HANS MICHAEL REIZELE * 1653, dbt. 29. juli s. å. i Künzelsau, † 1691, begr. 9. dec. s. å. sst., 38 år, 4 mdr. og 9 dage gl. Borger og pung- og taskemager i Künzelsau.
 ~ 15. maj 1677 sst. MARGARETHA SCHOPPERGER * 1653, dbt. 18. okt. s. å. sst., begr. 8. dec. 1722 sst., 69 år 5 uger gl., datter af borger og taskemager sst. Bernhard Schopperger³⁰ (dbt. 23. april 1624, † 17. juni 1709) og 1³¹ hustru Agnes Seyfried³² (* omkr. 1620, begr. 11. nov. 1656). Hun ~ 2° 31. maj 1692 sst. HANS FRIEDRICH SCHUPPART * 1668, dbt. 13. maj s. å. sst., † 10. sept. 1748 sst., pung- og taskemager sst. og rådmand sst.³³, søn af pung- og taskemager sst. Friedrich Schuppart (~ 2° 20. april 1723 Salome Wolf, * omkr. aug. 1673, † 8. jan. 1744, enke efter klædehandler i Dörzbach Christian Wolf) og hustru Magdalene.
 Fem børn: Fjerde slægtled (nr. 12–16).
10. b. HANS CHRISTOPH REIZELE * 1655, dbt. 2. sept. s. å. i Künzelsau, † 9. dec. 1689 sst.
 ~ 15. april 1684 sst. EVA REGINA HILLER, datter af kyper sst. Georg Hiller.
 Eventuel descendens ikke eftersøgt.
11. c. REGINA BARBARA REIZELE * 1658, dbt. 2. marts s. å. i Künzelsau, † 15. febr. 1712 sst.

~ 1° 19. juli 1681 sst. JOHANN KASPAR SEYFRIED, bager sst., søn af bager sst. Hans Leonhard Seyfried.

~ 2° 27. april 1686 sst. HANS CASPAR HILLER, skomager sst., søn af kyper sst. Johann Philipp Hiller.

Fjerde Slægtled

Hans Michael Reizeles og Margaretha Schoppergers børn (se nr. 9)

12. a. JÖRG FRIEDRICH REIZELE * 1683, dbt. 28. okt. s. å. i Künzelsau † 4. nov. s. å. sst.
13. b. JOHANN (HANS)³⁴ ANDREAS REIZELE (REITZEL)³⁵ * 1684, dbt. 9. nov. s. å. i Künzelsau, † 9. maj 1737 i Stockholm. Fik 7. juni 1726 (under navnet Andreas Reitz) borgerskab som handskemagermester i Stockholm; den ene af hans „löftesmän“ var handskemagermester sst. Benjamin Vogel, der var hans hustrus stedfader³⁶. Ved skiftet (16. aug. 1737)³⁷ kaldes han „mäster“. Boets aktiver var 537 daler, hvortil kom „Mannens inestående fäderne utj staden Cumselau [Künzelsau] wid Francfurt an Majn hos des stiuffader Rådman Schubart [Hans Friedrich Schuppart] som kommer sterbhuset till goda der något kan utfalla wid pass 600 dlr.“ Af kontante midler fandtes i boet kun 179 dlr. 14 öre. Boets største aktivpost, bortset fra fædrenerven, var 2 diamantringe, der af juveler Frans Berg vurderedes til 180 dlr. Ellers synes hjemmet at have været fattigt. Der registreredes kun 2 tinskeer (hvilket synes vel lidt til den af 7 personer bestående familie), og om et lagen, en dug og en skjorte noteres: „Söndrige och af intet wärde“. Gangklæderne var få: „1 gl. brun Klädes råck och wäst anwänt till Sonens beklädning, 1 Swart Klädes råck, 1 Dito wäst och byxor, 2 st: gl:a Piruquer, 1 stor swart Hatt, 1 gl: Dito og 1 gl: spansk rörs Kiäpp“. Bohavet var mere end spartansk: „1 gl:t och söndrigt Klädesskåp af furu, 1 litet furuskåp med 2:ne dörrer, 1 bordbänck, 1 litet furubord, 2 st: läder stohler, 1 gl: trä stohl, 1 taburett.“ Det er vanskeligt at forestille sig, hvordan familiens 7 medlemmer har fundet siddeplads på én gang i hjemmet. Videre registreredes „1 gl: och Söndrig Coffert af intet wärde, 1 st: så kallet widia eller wärckjärn“ og „1 gl: Musquet“, om hvilken det noteres: „skal lembnas till Högtärade Politiae Collegio“. Handskemagervarer vurderedes til

79 dlr. 16 öre. I det fattige hjem fandtes dog nogle få bøger, alle af religiøst indhold: „Iohan Arndts Postilla tysk in folio, Meditones patrum Moleri, Hussiten kring Theobaldi, En gl: Swänsk Böne bok, Wallins Slag uhr, 1 gl: Psalm bok af intet värde og 1 gl: liten tysk Bibel“, hvilken sidste „lembnades till Sonen“. At der har været smalhans fremgår af boets passiver, hvoriblandt findes en post på 64 dlr. 16 öre for „obetalt hus-hyra med mera“ og en større post (90 dlr.), som er „lembnat till änkan at der med inlösa sina hos fru Arosia pantsatte swarta Kläder“. At forbindelsen med slægten i Tyskland ikke har været afbrudt kan vel læses af en post i regnskabet: „breff porto åt Tyskland 2:20 dlr.“. Der blev således ikke megen arv. Enken fik halvdelen af boets nettoformue eller 124 dlr., og de dalevende 5 børn fik hver 24 dlr. 25³/₅ öre.

~ omkr. 1716–18³⁸ i Stockholm CATHARINA HOCHFELDT (Hogfelt, Hochfelden), * omkr. 1695³⁹, datter af handskemagermester i Stockholm Melchior (Melker) Hochfeldt († juli 1708 i Stockholm)⁴⁰ og hustru Anna Catharina Lischou⁴¹ (~ 2° handskemagermester i Stockholm Benjamin Vogel, † 23. febr. 1734 sst.). Seks børn: Femte slægtled (nr. 17–22).

14. c. SUSANNA MARGARETA REIZELE * 1686, dbt. 16. sept. s. a. i Künzelsau, † 26. dec. 1745 sst.

~ 1° 18. aug. 1711 sst. JOHANN CHRISTOPH WEBER, snedker sst., søn af snedker i Forchtenberg (Kreis Öhringen) Albrecht Weber.

~ 2° 26. nov. 1715 sst. JOHANN GEORG SCHÄPPELE, snedker, søn af snedker i Memmingen (Schwaben) Martin Schäppele.

~ 3° 16. sept. 1721 sst. GEORG CHRISTIAN PHILIPP BECKERT, skomager, søn af vognmand og fragtmand Johann Georg Beckert i Forchtenberg.

15. d. HANS JOERG REIZELE * 1689, dbt. 18. dec. s. å. i Künzelsau.

16. e. JOHANN MICHAEL REIZELE * 1692, dbt. 15. febr. s. å. i Künzelsau, † 19. febr. s. å. sst.

Femte Slægtled

Johann Andreas Reizeles og Catharina Hochfeldts børn (se nr. 13)

17. a. ANNA CATHARINA (MARGARETE) REITZEL * 1719, dbt. 10. marts s. å. i Stockholm (Tyska församl.), † 12. febr. 1791 i København (Klareboderne 9), „Altherthums wegen“, 73 år gl., begr. 17. s. m. sst. (Petri kirkegård). Hun kaldes ved skiftet efter faderen

(1737), da hun var „på det 17:de åhret“, og ved sin død Anna Margareta, ved dåben Anna Catharina⁴². Hun havde ved sin død bopæl hos broderen Benjamin (nr. 21) og er måske med denne i 1741 rejst til København.

18. b. CATHARINA CHARLOTTA REITZEL * 1722, dbt. 4. febr. s. å. i Stockholm (Tyska församl.). Hun nævnes ikke ved skiftet 1737 efter faderen og er antagelig død forinden.
19. c. JOHANN ANDREAS REITZEL * 1723, døbt 16. sept. s. å. i Stockholm (Tyska församl.). Nævnes på skiftet 1737 efter faderen, men hans videre skæbne kendes ikke.
20. d. MÄRTA ELISABETH REITZEL * 1725, dbt. 4. marts s. å. i Stockholm (Tyska församl.). Nævnes på skiftet 1737 efter faderen.
21. e. BENJAMIN⁴³ REITZEL * 1726, dbt. 15. sept. s. å. i Stockholm (Tyska församl.), † 10. juli 1799 i Kbh. (Klareboderne 9) „von Altherthum“, 73 år gl., begr. 14. s. m. sst. (Petri kirkegård). – Kom 1741, 15 år gl., til Kbh., hvor han aflagde borgerskabsed 31. jan. 1757, og fik borgerskab som handskemagermester sst. 10. okt. 1775. Han nævnes første gang i Kbh.s vejviser 1779 (med bopæl Klareboderne 9, hvor han boede til sin død) og opføres sst. som et af de 21 medlemmer af handskemagerlavet i Kbh. Maleri af ukendt kunstner i privateje.
 ~ 1° 13. aug. 1755 i Kbh. (Garnisons) (ANNE) CATHRINA (LISBET)⁴⁴ HAUBERT (HAUBER) * omkr. 1718, † 1783, 66 år gl., begr. 5. febr. s. å. (Petri kirkegård).
 To børn: Sjette slægtled (nr. 23 og 24).
 ~ 2° 12. maj 1784 i huset (Helliggeist) DOROTHEA WEISS * omkr. 1747, † 28. nov. 1833 i Kbh., 86 år gl., begr. 3 dec. s. å. (Petri kirkegård). Ved vielsen tjente hun hos gehejmeråd, generalpostdirektør Theodor Holmskiold på Købmagergade⁴⁵. Hun synes at have videreført mandens virksomhed. Ved folketællingen 1. febr. 1801 anføres, at hun „driver Handskemager Profession“. Hun boede da Klareboderne 9 med de 2 yngste sønner (nr. 28 og 29) og 2 tjenestefolk; hun flyttede senere til Peder Hvidtfeldsstræde 40 (Vejviser 1819–20) og tog til sidst ophold hos sønnen, forlagsboghandler Carl Andreas Reitzel (nr. 27) hos hvem hun døde.
 Fire børn: Sjette slægtled (nr. 25–29).
22. f. CARL FRIEDRICH REITZEL * 1728, dbt. 13. aug. s. å. i Stockholm (Tyska församl.). Han nævnes på skiftet 1737 efter faderen, men hans senere skæbne er ukendt.

Sjette Slægtled

1. Benjamin Reitzels og Anna Cathrina Lisbet Hauberts børn (se nr. 21)
23. a. CATHARINA MARGARETHA REITZEL * 1756, dbt. 8. febr. s. a. i Kbh. (Garnisons tyske). Hun omtales ikke i de tingsvidner, der blev optaget efter halvbroderens, handskemagermester Christian Reitzels død (1846) til belysning af arveforholdene, og ej heller i skattemandtallet 1762; hun er formentlig død spæd.
24. b. BENJAMIN REITZEL * 1757, dbt. 18. dec. s. å. i Kbh. (Garnisons tyske) † 17. juli 1801 sst. af en feber, 44 år gl., begr. 19. s. m. sst. (Petri kirkegård). – Borgerskab som handskemagermester i Kbh. efter forevist mesterstykke 4. aug. 1783, borgerbrev udstedt 5. okt. 1785, oldermænd for handskemagerlavet i Kbh. 6. sept. 1790. Hans virksomhed som handskemager synes ikke at have gået godt, for 8. april 1794 søgte han det ledige embede som spisemester ved St. Hans hospital. I ansøgningen anfører han: „Da jeg paa 11 Aar haver søgt at ernære mig ved Handskemager Haandværket, men i Stæden for at komme Frem ad, er kommen Tilbage, da det noksom er Den Høye Magistrat Bekiendt, vor Besværligt det er ved samme at ernære sig, da vi ved saa mange Uberettigede og ved Arbeider, som komme fra Provindserne, Blive meget preiudiceret“. Ansøgningen er påtegnet en anbefaling fra den residerende kapellan ved Helliggeist kirke, Hans Henrik Müller, der udtaler, at han kender Benjamin Reitzel „som en virksom og veltænkende Mand“, og at han ikke tvivler om, „at han og Konen, der have Ungdom og Kræfter, ville blive duelige til at forestaae denne Tjeneste, ligesom og deres christelige Tænkemaade er mig Borgen for, at det vil skee efter Pligt og Sømmelighed“⁴⁶. Der var mange ansøgere til embedet, og Benjamin Reitzel fik det ikke. Hvad der kan have virket til at gøre kårene i hjemmet trange var, at der var 9 børn, og deraf var det ene (sønnen Carl Emanuel Reitzel, 1788–1819), som det fremgår af den nævnte ansøgning, blindfødt. Benjamin Reitzel boede 1789–93 St. Grønnegade 224, 1794 Slagterstræde 61, 1794–95 Klosterstræde 48, 1796–1800 Klosterstræde 53, hvilken ejendom han nogle år ejede, 1801 Springgade 17 (= nuv. Pilestræde 67) – hvor St. St. Blicher 1801 boede til leje hos ham, da han i Kbh. studerede teologi⁴⁷ – og ved sin død Skidenstræde (nuv. Krystalgade) 211. Silhuet i familieej.

~ 29. april 1785 i Kbh. (Petri)⁴⁸ SUSANNA SCHLIPHACK⁴⁹ * 1758 i Kbh., dbt. 10. april s. å. sst. (Garnisons tyske), † 15. febr. 1824 sst.⁵⁰, datter af garder til fods ved kaptajn Bülow's kompagni Daniel Schliphack og hustru Anna Cathrina. Ni børn: Se Poul Reitzel, Stamtavle over Slægterne Reitzel og Reitzel-Nielsen.

2. Benjamin Reitzels og Dorothea Weiss børn (se nr. 21)

25. c. JÜRGEN (JØRGEN) JULIUS REITZEL * 25. dec. 1785 i Kbh., dbt. 13. febr. 1786 sst. (Petri), † 5. maj 1839 sst. på sin bopæl St. Helliggeiststræde af brystsyge (Frue), begr. 9. s. m. sst. (Assistens). Vægter⁵¹ ved Lands Over- samt Hof- og Stadsretten. Han boede (fra 1826) Dybenggade 171, senere (1828–30) Grønnegade 281 og fra 1830 til sin død St. Helliggeiststræde 148. Ugift. Begravelsen bekostedes af broderen Carl Andreas (nr. 27), til hvem boet derfor udlagdes 10. aug. 1839⁵².
26. d. CARL ANDREAS REITZEL * juni 1787 i Kbh., † 14 dage gl. sst., begr. 11. juli 1787 i Kbh. (Petri). Han „hatte den Schlag“⁵³.
27. e. CARL ANDREAS REITZEL * 4. okt. 1789 i Kbh., dbt. 21. s. m. sst. (Petri), † 7. juni 1853 sst. af en leversygdom (Petri), begr. s. m. sst. (Assistens). – Kom 1803 i lære hos boghandler Gerhard Bonnier i Kbh., deltog som livjæger 1807 i Kbh.s forsvar, etablerede 1. maj 1819 sin egen sortimentsboghandel på Købmagergade 61, borgerskab som boghandler 11. maj s. å. Forretningen flyttedes 1821 til Købmagergade 1, i 1825 til samme gade nr. 26, fra påske 1827 til samme gade nr. 44 og i 1853 til ejendommen Løvstræde 7, som han erhvervede for ca. 44.000 rdl. Sin forlagsvirksomhed påbegyndte han allerede 1820 med udsendelsen af to små håndbøger („Praktisk Farvelære“ og „Haandbog for Snedkere“), men i løbet af den næste snes år blev praktisk talt alle guldaldertidens forfattere og videnskabsmænd og en lang række videnskabelige tidsskrifter knyttet til hans forlag, der blev landets største. 1829 udnævntes han til universitetsboghandler, 6. okt. 1851 til kancelliråd. Han var 18. jan. 1837 medstifter af Boghandlerforeningen og flere gange dens formand (1837, 1840–41 og 1844), men udmeldte sig 1848 på grund af uoverensstemmelser med sine kolleger. Han var kurator for Skt. Petri kirke i Kbh. Om ham iøvrigt se Dansk biogr. Leksikon XIX (1940). 377ff. og dér anført litteratur. Maleri af Just Holm 1851; litografi af P. Gemzøe 1852; hautrelief af Aksel Hansen på gravmælet.

~ 1° 22. april 1821 i Kbh. (Helliggeist) CATHRINE ELISABETH LUNDBERG, * 26. nov. 1792 i Kbh. (Klosterstræde), døbt 12. dec. s. å. (Helliggeist), † 21. maj 1825 sst., begr. Petri kirkegård, datter af handskemagermester Abraham Lundberg (omkr. 1762–1835) og hustru Mariane Jensdatter (omkr. 1764–1851). På hendes gravsten står Matthias Claudius digt: „Wandrer bleib am Grabe stehn,/ lerne hier, was eitel ist verschmähen;/ weine eine stille Thräne,/ und dann kannst Du weiter gehn“⁵⁴. Hun blev 5. maj 1824 indskrevet i enkekassen til at oppebære 150 rdl. årlig pension⁵⁵.

~ 2° 8. dec. 1827 sst. (Helliggeist) MARIE SOPHIE DOROTHEA THOSTRUP, * 1. jan. 1797 i Kbh. (Garnisons), † 6. juli 1869 sst. (Petri) begr. 13. s. m. (Assistens), datter af skrædder Jens Jensen Thostrup (omkr. 1774–1819) og hustru Anna Martha Dorothea Schnell (omkr. 1774–1840). Hun hensad i uskiftet bo efter manden med børnene og videreførte forlaget og bogladen under firma C. A. Reitzels Bo & Arvinger fra 28. juni 1853 til 1. juli 1858. Ved udlægsskøde 13. sept. 1858 erhvervede hun ejendommen Løvstræde 7, som hun ved gavebrev 10. april 1867 skænkede sine sønner, forlagsboghandlerne CHRISTIAN FREDERIK THEODOR MARTIN REITZEL (1828–1906) og CARL WALDEMAR REITZEL (1833–1911). Hun stiftede 1861 „Kancelliraadinde Reitzels Legat“ (100 rdl.) til fordel for det søsterlige Velgørehedsselskab. Portræt i familieeje.

Ni børn: Se Poul Reitzel, Stamtavle over Slægterne Reitzel og Reitzel-Nielsen.

28. f. CHRISTIAN REITZEL * 14. april 1791 i Kbh., dbt. 6. maj s. å. sst. (Petri), † 27. juli 1846 sst. på sin bopæl Store Brøndstræde 99 af en nervefeber, begr. 1. aug. s. å. sst. (Petri). – Opføres som handskemagersvend i Kbh. 1823–32⁵⁶, borgerskab som handskemagermester i Kbh. 28. juli 1832 efter forevist mesterstykke. Han ejede 1833–35 ejendommen Vognmagergade 84 (som han havde fået med sin hustru, der havde arvet den efter sin første mand), men havde forretningslokale i butik nr. 4 ved Kongens Have. Ved skøde 24. april 1835, læst 4. maj s. å., erhvervede han ejendommen Store Brøndstræde 99, der i brandkassen var assureret for 7000 rdl. sølv, men som ved skiftet efter ham bortsolgtes (ved 4. og sidste auktion) for 6.320 rdl. Ifl. reciprokt testamente 27. nov. 1833, kgl. konfirmeret 15. aug. 1835, arvede han ved hustruens død hendes formue. Han op-

rettede 11. juli 1846, kort før sin død og mens han var senge-
liggende, testamente, hvori var indsat et par ubeslægtede lega-
tærer, medens resten af hans formue deltes mellem broderen
Carl Andreas Reitzel (nr. 27) og efterkommerne efter halv-
broderen Benjamin Reitzel (nr. 24). Boets aktiver udgjorde
10.489 rdl. 3 mk. 12 sk. og passiverne 4.070 rdl. 2 mk. 9 sk.
Skiftet påbegyndtes 18. aug. 1846 og sluttedes 11. jan. 1848.
Der førtes en række tingsvidner for at finde efterkommere af
den afdøde halvbroder Benjamin, hvoraf flere da boede i
Christiania⁵⁷.

~ 8. sept. 1832 i Kbh. (Trinitatis) ANNE MARIE LUNDGREEN
* 19. okt. 1785⁵⁸ i Malmö⁵⁹, † 9. aug. 1845 i Kbh. af mave-
kræft, begr. 13. s. m. sst. (Petri), 57 år gl. Hun var ~ 1° (før
1817) smedemester i Kbh. NICOLAI BILBERG (* 29. marts 1776
i Ronga, † juli 1831 i Kbh., forsegling 19. s. m.; han ~ 1°
Karen Nielsen, ægteskabet opløst ved skilsmisse; hun levede
endnu 1831⁶⁰).

Ingen børn.

29. g. FRIEDRICH THEODORUS (THEODOR) REITZEL * 29. juni 1792 i
Kbh., dbt. 30. s. m. sst. (Petri), † 25. febr. 1827 på Frederiks
Hospital i Kbh. af „eine innerliche Schwäche“⁶¹, begr. 4. marts
s. å. sst. (Petri). Boghandlermedhjælper⁶² i Kbh.
Ugift.

NOTER

¹ Johannes (Hans) Reitzel (1867–1920), fra 1900 Oberrechnungsrat i Ober-
rechnungskammer i Darmstadt, tillige Hauptrechner ved Ritterschaftlichen Kau-
fungen Stiftfonds. Han har udgivet „Über das Rechnungswesen in Hessen“, der
blev anvendt i den hessiske forvaltning, og var meget slægtsinteresseret. Se Bernhard
Koerner, *Genealogisches Handbuch bürgerlichen Familien XVI* (1910). 502. –
² Stamtavlen 1921 har fejlagtigt: Baden; Fejlen er rettet i Poul Reitzels Stam-
tavleforsøg over Slægterne Reitzel, von Reitzel og Reitzel-Nielsen (1941). –
³ I Poul Reitzels Stamtavleforsøg rettet til: Fyrstelig Löwenstein-Wertheimsk
Ministeriale med Sæde paa Slottet Otzberg ved Habitzheim; således også Vaaben-
førende Slægter II (1946). 282. Professor, dr. phil. & h.c. Adolf Bach skriver i sine
erindringer („In süßen Freuden ging die Zeit“ (Heidelberg 1958). 57), at Johannes
Reitzel var „löwenstein-wertheimischer und landgräfllich hessischer Jäger“. –
⁴ Trykfejl i stamtavlen for 1659; sml. de yngre børns fødselsår. – ⁵ Stamtavlen
i Koerners anf. værk 498 anfører en søn af Johannes Reitzel: Johann Adam,
* 30/9 1659, men der gives ingen yderligere oplysninger. Det er altså denne, der nu
i stamtavlen fra 1921 gøres til det led, der skal knytte den danske linje af slægten
Reitzel til den tyske linje fra Habitzheim. – ⁶ Den afskrift af adelspatentet, der er
i familieej, og som er af yngre dato (fra indeværende århundrede), har dateringen:

2. maj 1735. Formodentlig derfor er generalmajor Reitzels dødsår rettet i Stamtafleforsøg (1941) og i Vaabenførende Slægter II (1946). 282 til henhv. 1738 og 1741. – ⁷ Våbenbeskrivelsen er ikke, som man efter de i stamtavlen anvendte citationstegn må formode, en direkte gengivelse af patentets ordlyd. I den foreliggende afskrift af patentet beskrives våbenet således: „in goldnem Schild auf grünen Boden ein Eichbaum vor dem ein rother Hirsch mit goldenem Gewier läuft, auf dem Schild steht eine offene Ritterliche gecrönte Turnierhelm mit ihrer Helmdecken bekleidet. auf dem Helm das Zyer ein Jagdfalke mit Lederer und federgeschmückte Kappe auf dem Kopfe . . .“. Om nogen „femtakket Krone“ er der altså ikke tale. Våbenet er foruden hos Koerner anf. værk 498 og i Poul Reitzels stamtavle fra 1921 gengivet i Hessische Chronik IV (1915) og i Neues Siebmacher V, Bürgerliche Wappen, Abt. 8 s. 70 tavle 76 samt i Vaabenførende Slægter II 282. – ⁸ Når det i stamtavlen hedder, at „Generalens Billede, hans Sabel og Pistol opbevares . . . i den yngre Linie“, er dette urigtigt. Det billede, der muligt tænkes på, er en miniature af CHRISTIAN REITZEL (1774–1822) af den tysk-schweiziske linje, der var ritmester i de neapolitanske tropper. Der findes – af gode grunde! – intet holdepunkt for, at den omtalte sabel og pistol skulde have tilhørt den ikke eksisterende general. – ⁹ Meddelt 25/1 1963 af Österreichisches Staatsarchiv, Wien. – ¹⁰ Meddelt 8. dec. 1962 af Karl Friedrich von Frank, Schloss Senftenegg, på grundlag af arkivundersøgelser. – ¹¹ Koerner anf. v. 498; brev 15/3 1962 fra Hessische Familiengeschichtliche Vereinigung e. V. (Dr. Wilhelm Fischer) i Darmstadt til Olaf B. Kirstein. – ¹² Poul Reitzels stamtavlearbejder bygger, så vidt ses, kun i meget ringe omfang på arkivundersøgelser; heller ikke Lengnicks optegnelser om familien Reitzel (i NkS 745,2^o) har været benyttet. Stamtavlerne indeholder talrige fejl, hvorfor det må tilrådes at benytte dem med ikke ringe forsigtighed. – ¹³ Her foreligger vist en misforståelse. Breuberg tilhørte slægten VON BREUBERG, se f. eks. Bodo Ehardt, Deutsche Burgen als Zeugen deutscher Geschichte (Berlin 1926). 97, hvor det om borgen hedder: „Ursprünglich einer gleichnamigen Familie gehörig, von der KONRAD REIZO VON BREUBERG schon 1229 genannt wird . . .“. – ¹⁴ Meddelt 14/9 1963 af Konrektor F. Stucke, Bad Homburg, der yderligere oplyser „Unser Archiv [stadsarkivet i Bad Homburg] besitzt zahlreiche Urkundenauszüge über die Homburger Burgmannen, wobei der Name REISSEL immer wieder auftritt“. – ¹⁵ På dette spinkle grundlag anføres i Vaabenførende Slægter II. 282, at slægten, da den var bosat i Habitzheim i begyndelsen af det 17. århundrede, som våben førte „i sort Felt en Guld Zikzakbjælke, paa Hjælmen to sorte Ørnevinger belagt med Bjælker“. Der findes, så vidt vides, intet holdepunkt for, at Habitzheim-slægten har ført eller blot kendt dette våben. – ¹⁶ Manuskriftet beror i Bad Homburgs stadsarkiv. – ¹⁷ Rossel, Urkundenbuch der Abtei Eberbach im Rheingau I (Wiesbaden 1862). 128 (nr. 64) og 130 (nr. 65). – ¹⁸ Eppsteiner Lehenbuch i Statsarkivet i Wiesbaden. – ¹⁹ Meddelt af oberstlejtant HEINRICH REITZEL, Berlin, i skr. 1. aug. 1955 til Erik Reitzel-Nielsen. – ²⁰ Meddelt af samme i samme brev. – ²¹ Meddelt af samme. – ²² Meddelt af Konrektor F. Stucke, Bad Homburg, i brev 4. sept. 1963 til Erik Reitzel-Nielsen. – ²³ Prof. Bach er søn af købmand i Bad Ems LOUIS BACH (1857–1932) og hustru PHILIPPINE (kaldet „Bine“) REITZEL (1863–1955). – ²⁴ I brev 1. okt. 1963 til Erik Reitzel-Nielsen. – ²⁵ Jf. A. Bach, Deutsche Namenkunde I, Die deutschen Personennamen I (1952). 97: „In hessischen Urkunden erscheint 1525–40 Hen-rich oder Ritz, Reitz Grebe als Rentmeister zu Homburg a. d. Ohm. Um a. 1500 war Reitz Kornmann Bürgermeister in Kirchhain b. Marburg“, sml. s. 131 (§ 114.1) og 248 (§ 222. I. 3. b):

Ritzel, Reitzel (zu Richard?) s. Ludwig Steub, Oberdeutsche Familiennamen (1870). 41. Eher zu Heinrich. Nach A. GÖTZE ist der Name in Wenings in Oberhessen entrundet < Reutzel, das selbst nachweislich < Ruedizilo [zu Rudolf] entstanden ist. Doch hat Reitzel auch noch eine andre Wurzel, wie der Beleg a. 1209 Cunradus Reizel zeigt. Dem Namen entspricht in anderen Gegenden die Form Ritschl. – ²⁶ Stöberer = Badstüber, o: indehaver af en badstue, jf. Jacob u. Wilhelm Grimm, Deutsches Wörterbuch X. 3 (1937) 3, jf. X. 4 (1942). 190 og I (1854). 1074, og Adolf Bach, Deutsche Namenkunde I, 1 (1952). 178, 276. – ²⁷ Seckler (Säckler), der opr. betød skatmester, betyder fra det 15. årh. en *bursareus* (Beutelmacher), jf. Jacob u. Wilhelm Grimm, Deutsches Wörterbuch VIII (1893). 1624: die handwerker ... die in steifem leder als den täschner und beutler arbeitet, ranzen, felleisen u. dgl. macht. Genealogen Egon Oertl skriver i brev 22. maj 1963 til Olaf Kirstein: „Unter einem Seckler verstand man hier zu Lande damals einen „Taschenmacher“, und das ist zweifellos der Mann, der sich auch mit der Handschuhmachen befasste“. Også i Danmark var i middelalderen fremstilling af handsker fordelt på forskellige håndværk. Skråen for Kbhs. remmesnidere og pungmagere 1460 nævner således handsker som en del af de sidstes mesterstykke. De to erhverv fik sammen med taskemagerne en skrå 1514, efter hvilken handskefabrikationen stadig hørte under pungmagerne, men efter Kbhs. buntmageres og skinderes skrå 1515 hørte et par handsker med til deres mesterstykke. Først efter reformationen blev handskefremstillingen et selvstændigt håndværk, jf. Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder VI (1961). sp. 194 f. – ²⁸ Vist søn af sadelmager i Künzelsau HIERONYMUS SPANGENBERGER (* omkr. 1582, begr. 8. nov. 1634 i Künzelsau) og hustru ANNA (* omkr. 1582, begr. 16. maj 1635 sst.). – ²⁹ Muligt datter af slagter MICHEL SALLMANN (begr. 21. maj 1633 i Künzelsau) og hustru BARBARA MÜLLER; i årene 1623–31 havde de 5 børn døbt i Künzelsau. – ³⁰ Søn af stenhugger i Künzelsau BERNHARD SCHOPPERGER, kaldet Steinmetzen Bernhard († mellem 1632–37; ~ 2° omkr. 1626 BARBARA, * omkr. 1597, begr. 22. sept. 1637 i Künzelsau som enke, 40 år gl.) og hustru MARGARETHE BÖHM († omkr. 1625–26). – ³¹ Han var ~ 2° 21. april 1657 i Künzelsau RUFFINA SCHUPPART (dbt. 12. nov. 1634 i Künzelsau, † 27. nov. 1711 sst.), datter af farver sst. Jörg Schuppart og hustru Anna Volk. Der var i dette ægteskab 5 børn; datteren KATHARINA BARBARA SCHOPPERGER (dbt. 12. juli 1667, † 30. juli 1698 i Künzelsau) blev 28. jan 1696 sst. ~ JOHANN GEORG REIZELE, pung- og taskemager i Künzelsau, søn af afdøde pung- og taskemager sst. HANS REIZELE. – ³² Datter af JOACHIM SEYFRIED i Künzelsau († før 1646), der måske var søn af hohlenlohesk foged i Künzelsau (1589) CLAUS SEYFRIED, jf. Johann Christian Wibel, Hohenlohische Kyrchen- und Reformations-Historie IV (1755) 338. – ³³ Han omtales som rådmænd ved sønnen Andreas Reitzels død 1737 (Stockholms stadsarkiv: Bouppteckning 1737 fol. 1377). – ³⁴ Han kaldes ved dåben Hans (Taufregister, Die evangelische Kirchengemeinde Künzelsau, Dekanatamt Künzelsau, 1660), ved skiftet (1737) Johan og ved børnenes dåb (1719, 1726) Iohann. – ³⁵ Ved dåben: Reizelin; i kirkebogen 1719 Reizel, 1726 Reitzel; sidste form også ved skiftet 1737. – ³⁶ Handelskollegiet i Stockholms protokol 7. juni 1726. – ³⁷ Stockholms stadsarkiv: Bouppteckning 1737, 1. del, fol. 1377. – ³⁸ Tyska församlingens vigelsböcker har en lakne fra aug. 1716 til juni 1722 (meddelt af Stockholms stadsarkiv). – ³⁹ Ved skiftet efter faderen (13. marts 1709) var hun 14 år gl., se Stockholms stadsarkiv: Bouppteckning 1709 fol. 537. – ⁴⁰ Skifte 13. marts 1709 (se foreg. note). Boets aktiver opgjordes til 10.027 kr. 28 öre, gælden til 478 kr. 14 öre. Blandt akti-

verne var „en gård bestående af ett ljet Stenhus med jnmurad Kopparpanna samt andre nödige tillhörigheter å frij grund på Norremalm wid Smedie gatan belägen“; den vurderedes til 3.000 dlr. Den 10. juli 1708 bogførtes i Jacobs församlings regnskaber en sjæleringning efter Melchior Hogfelt. – ⁴¹ Hendes broder Esaias Lischou var oldermand for handskemagerlavet i Stockholm (Stadsark. i Stockholm: Boupp-teckning 1709 fol. 537). – ⁴² Opkaldt efter mormoderen Anna Catharina Lischou.

⁴³ Opkaldt efter faderen, handskemagermester Benjamin Vogel, der var gift med hans mormoder Anna Catharina Lischou. – ⁴⁴ Ved sin død kaldes hun Anna Catharina Ritzel, født Hauber; ved vielsen Cathrine Haubert, i skattemandtallet 1762 (Købmager kvarter nr. 43) kaldes hun Katrine Lisbet. I Poul Reitzels Stamtavler kaldes hun Hauberg, hvilket navn ikke forekommer i kilderne. – ⁴⁵ Helliggeist Vielser 133.20. – ⁴⁶ Stadsarkivet i Kbh.: Ladegårdens arkiv. – ⁴⁷ Jf. Sejer Kühle i Hist. Medd. om Kbh. 4. rk. IV (1954). 578. – ⁴⁸ Forlover for bruden var skomager Johann Thoms, Aabenraa 237 (Petri kirkebog). – ⁴⁹ Navnet staves i kirkebogen også Schlipphac, Schlipphaack, Schlephag; Poul Reitzels stamtavle har forvanskningen Schlippenbach, der ikke ses at forekomme i arkivmaterialet. I folketællingen 1. febr. 1801 opføres hun urigtigt som: Susanne Andersen. – ⁵⁰ Landsarkivet for Sjælland: Skiftet efter Christian Reitzel 1846–48 med indlæg. – ⁵¹ Vejviseren har: bud; ved skiftet kaldes han: vægter. – ⁵² Landsarkivet f. Sjælland: Forsegingsprot. 1838–39 p. 278. Behandlingsprot. 1838–39 p. 244, bo nr. 150. – ⁵³ Kirkebogen (Petri). – ⁵⁴ Personalthist. Tidsskr. 5. rk. II (1905). 247. – ⁵⁵ RA. Enkekassens arkiv nr. 13210. – ⁵⁶ Stadsark. i Kbh.: Fortegnelse over Handskemagersvende 1823–56: Erlæggelse af tidepenge m.v. – ⁵⁷ Landsarkivet for Sjælland: Repartitionsprot. 1846–47 48off. – ⁵⁸ Landsarkivet for Sjælland: Forsegingsprot. 1830–31 5 D p. 216ff., Behandlingsprot. 1830–31 5 B p. 355ff., bo nr. 1471. – ⁵⁹ Folketælling. – ⁶⁰ Af Nicolai Bilbergs 1. ægteskab var sønnen Rasmus Fritz Bilberg, der ved faderens død var snedkersvend i Kbh. Han arvede faderens ejendom i Møntergade 44 (som faderen havde erhvervet ved skøde 28. juli 1828), mens enken Anne Marie Lundgreen arvede ejendommen Vognmagergade 89 (erhvervet ved adkomster 2. juli 1810 og 22. juli 1811). Nicolai Bilberg og hustru Anne Marie Lundgreen opholdt sig 1817–19 i Billeberga i Skåne (Rønnebergs kontrakt) og fik ved bortrejsen 1. aug. 1819 skudsmål af provsten, sognepræst Carl Peter Wiebe. – ⁶¹ Petri kirkebog. – ⁶² V. Richter, 100 Aars Dødsfald (1791–1890) III (1905), 908.